

1. kol
9. 050/74
s. Kolářová

Psychologický ústav
m. úst. SP

Zpráva o činnosti Psychologického ústavu ČSAV v roce 1976.

1. Realizace závěrů XV. sjezdu KSČ, dalších
strategických a vládních dokumentů a upesnění velkých schůdných
plánů ČSAV.

Činnost Psychologického ústavu ČSAV v r. 1976 vycházela důsledně ze závěrů XV. sjezdu KSČ. V řed ČSAV jsme vypracovali "Plán realizace opatření" vyplývající ze závěrů XV. sjezdu KSČ, v němž byl koordinován plán činnosti vedení ústavu a plány ZO KSČ a s plány aktivity KSM. Zahnuje jak obsahové upesnění a doplnění plánu ústavu se sčítáním k plánu školů SPZV, tak opatření související s organizací a řízením vědecké činnosti a s politickou a vědeckou výchovou pracovníků ústavu.

Vedení ústavu ve spolupráci se stranickou organizací, se ZO ROK a ZO KSM zapojilo, aby pracovníci ústavu byli dobře seznámeni s materiály XV. sjezdu KSČ a XXV. sjezdu KSSS a aby tyto materiály byly základními východisky jejich další vědeckovýzkumné a vědeckoorganizační činnosti. V řed byla veškerá kapacita zaměřena v naznačeném smyslu na řešení základních školů výzkumu, a intenzifikaci práce a v řízením školů SPZV.

K zvažovaným otázkám věnována rozpracování a realizaci závěrů XV. sjezdu KSČ patřil jednodenní teoretický a metodologický seminář konaný v květnu 1976 v DVF LABSA. Zabýval se monotematicky marxistickými východisky psychologického studia společenské a individuální činnosti člověka.

Vedení ústavu připravilo metodologický seminář věnovaný školům SPZV, který se uskutečnil v lednu 1977 v DVF LABSA. Psychologický ústav, který je koordinátorem dvou hlavních školů SPZV VIII-5-1 a VIII-2-11, svolal poradu odpovědných řešitelů všech dílčích školů a zajistil upesnění školů SPZV ve smyslu závěrů XV. sjezdu KSČ. Porada přispěla zejména k upesnění základních koncepčních a organi-

základních otázek. Programově a organizačně byla připravena celotýdenní konference v ÚVZ v Liblicích, věnovaná výsledkům řešení úkolů ÚVZ. Účast se uskutečnila ve dnech 4.-7.1.1977.

V říjnu 1976 se konal celodenní seminář zaměřený k přípravě metodologické výchovy "Dialektický přístup k psychologii". Jejím hlavním autorem je člen korespondentů J. Lichart, který zároveň připravil pro tento účel rozšířenou text "Principy obecné psychologie" (262 stran), jež byly na uvedeném semináři opakovány.

Psychologický ústav se podílel na ideové a organizační přípravě celostátní rozšířené kolegia pedagogiky a psychologie ČSAV v říjnu 1976. Vjansky materiál pro rozvoj psychologie se stal hlavním referentem členu korespondentů J. Licharta "Dialektický materialismus jako metodologický základ vědeckého poznání v psychologii". Materiál navazoval na závěry IV. sjezdu KSČ a pojednává o marxistických základech vědeckého poznání a ideologických a metodologických otázkách současné psychologie. Poskytuje tak východiska k rozpracování těchto otázek se zřetelom k dalšímu rozvoji psychologie v ČSSR.

Pro další rozvíjení psychologického výzkumu a následujících aplikací psychologických poznatků ve společenské praxi má velký význam rozpracování dílky zářez a vězení. Z hlavních studií věnovaných této problematice uvádíme "Chápání významu a vytváření představy" J. Lichart a "Dialektické kategorie zářezu ve fyzice, biologii a psychologii" V. Ševců, J. Lichart.

K uvedenému problému se vázal také celodenní seminář organizovaný ve spolupráci s vědeckým kolegiem pedagogiky a psychologie ČSAV a oddělením evoluční biologie Mikrobiologického ústavu ČSAV věnovaný Materiálnímu základu elementárních psychických procesů. Hlavním referentem byl vjansky marxistický biolog a psychofysiolog prof. J. Segal z NŘ.

Závažným bodem plánu realizačních opatření v r. 1976 byla příprava 17leté pražské mezinárodní psychologické konference "Psychologie lidské-

ho učení a vývoje", která se bude konat v červenci 1977. Konference bude mít mimořádnou důležitost pro československou psychologii neboť umožní konfrontaci naší psychologie s psychologií světovou a zároveň bude mít i svůj politický význam, zejména v možnosti prosvězení socialistické vědy ve světě a zvýšení jejího ideového vlivu ve světové vědě. V souvislosti s konferencí zajišťuje PsÚ ČSAV poradu představitelů psychologických institucí socialistických zemí, která se bude zabývat problematikou integrace v oblasti psychologických věd a zlepšení koordinací práce a dále schůzku členů mezinárodní společnosti pro vývoj chování s československými a sovětskými představiteli vývojové psychologie.

K rozvoji pracovní iniciativy v PsÚ ČSAV a ke zlepšení řídicí a organizační činnosti i ke spolupráci s vedením útvaru značně přispívá kollektivní smlouva mezi vedením útvaru PsÚ a ZO ROK, která byla uzavřena v druhém pololetí 1976. Smlouva směřuje především k zabezpečení dle SPZV maximálním zainteresováním pracovníků PsÚ na těchto úkolech. Intenzivní zapojení a iniciativa pracovníků při realizaci sjezdových usnesení se projevila též v předvolebních aktivitách jednotlivců i skupin.

II. Plánění plánu výzkumných prací a výsledky vědeckoorganizační činnosti.

Přehled nejdůležitějších výsledků výzkumné činnosti dosažených v r. 1976.

1. V roce 1976 vyšly dvě závažné práce čl. kor. J. Linharta, které navazují na výzkumy v předchozím období. Je to jednak rozsáhlá monografie "Činnost a poznávání" (574 stran) a "Dialektickomaterialistická metoda v současné psychologii" (200 stran). Obě práce mají zásadní význam pro rozvoj oboru i pro využití psychologie v praxi:
2. Vypracování a oponování rozšířených tezí "Principy obecné psychologie" J. Linhart /262 stran/ jakožto základu vysokoškolské učebnice obecné psychologie. Teze obsahují ucelený systém teorie obecné psychologie a jsou zobecněním experimentálních a teoretických poznatků našich i zahraničních, zejména sovětských.
3. V r. 1976 byl ukončen rozsáhlý ověřovací výzkum hromadné diagnostické zkoušky ZPÚ (znakově pojmové učení) a uskutečněna první etapa zpracování dat. Materiál získán od 3000 p.o. - žáků různého věku a ze škol v různých aglomeracích. Zkouška umožní relativně jednoduchým způsobem diagnostikovat úroveň schopností dítěte při vytváření a chápání pojmů a najde široké použití ve školní praxi. Materiál získaný při výzkumu bude využit ke zpracování studie o poznávacím vývoji českého dítěte.
5. Byla rozvinuta teorie a metoda ASU (aktivního sociálního učení) /J. Linhart, I. Perlaki F. Mann/ v níž se podařilo uplatnit poznatky základního výzkumu v praxi při zefektivňování společné činnosti uvnitř pracovních kolektivů. Byla obhájena kandidátská disertační práce vztahující se k tomuto tématu.
6. Zpracování příslušné části společného sborníku "Výzkum, myšlení a učení v procesu řešení problému" * Psychologického ústavu ČSAV

a Ústavu obecné a pedagogické psychologie APN SSSR v Moskvě, který bude dán do tisku v r. 1977 v Moskvě a poté i v ČSSR.

7. V r. 1976 byla dokončena kolektivní monografická publikace "Mravní vývoj dítěte v socialismu", J. Linhart, M. Kodým, J. Kotásková a kol. Tato práce je využitelná zejména ve výchovné praxi a v ideologické a politickoorganizační práci s dětmi a mládeží.

8. Byl vypracován a oponován projekt výzkumu pojmového učení pomocí metody ZPU (znakově pojmové učení) s trojím řešením. Je zaměřen na analýzu alternativních řešení a objasnění některých souvislostí s tvůrčími procesy. Dále byla vypracována výzkumná zpráva "Analýza latentních reakcí v sukcesivní metodě ZPU", a připraven analytický výzkum ZPU, s využitím matematicko-logické formalizace procesu ZPU a sledováním fyziologických ukazatelů.

9. V současné době je dokončována závěrečná zpráva za ukončenou etapu výzkumu s 400 p.o. "Analýza struktury dynamiky procesu učení a řešení problému a jeho základních determinant". Výzkum byl zaměřen na objasnění některých základních strukturálních a dynamických determinant v procesech paměti, učení a řešení problému. Zároveň byl v r. 1976 realizován předexperiment k další fázi uvedené dlouhodobého výzkumu (36 p.o.)

10. Byla připravena celková závěrečná zpráva a dvě obsáhlejší sdělení o výsledcích experimentálního výzkumu analýzy očních pohybů v řešení problému a hodnocení volného kontinuálního asociování, a vypracován a oponován nový výzkum projekt.

11. Byl dokončen výzkum "párově asociálního učení" (210 p.o.), realizovaný dvěma základními metodami - učením s korekcí a učením s informací o výsledku. Výzkum sleduje srovnání efektivity učení v individuální a sociální variantě.

12. Byl realizován orientační experiment k výzkumu "exploračně aktivizačního učení", výsledky zpracovány a podána zpráva na Psychologických dnech v Olomouci. Výzkum je zaměřen hlavně na percepčně informační analýzu experimentálních vizálních podnětů u dětí.

13. V rámci psychofyziologických výzkumů byl realizován výzkum vnitřních reakcí doprovázejících proces učení a řešení problému za různých podmínek vnějšího a vnitřního prostředí subjektu a zpracována získaná data od 125 p.o. Cílem bylo porovnání souvislosti mezi vegetativními a psychologickými faktory během učení bez stresu, vliv psychického stresu na tvoření hypotézy. Dosažené výsledky jsou využitelné ve školské praxi a v poradenství.

14. Byla vypracována zpráva "Matematické otázky modelu znakové pojmového učení" obsahující matematicko-logický model řešení ZPU.

15. Byly uskutečněny experimenty a předexperimenty s různými variantami kognitivních her typu Domino, zpracována získaná data a připraveny předběžné výzkumné zprávy. Výzkumy jsou zaměřeny na studium procesů učení a řešení problémů ve vztahu k percepci problémové situace, sebereflexi řešícího subjektu a k činnosti realizované v průběhu procesu. Výzkumy směřují k vytváření modelů psychologických procesů a k jejich využití jako výzkumné metody v další výzkumné činnosti.

16. Je dokončován rukopis práce zabývající se kritikou pozitivismu a behaviorismu v současné psychologii. Byly připraveny dvě kritické stati týkající se teorie výkonové motivace a vlivu fenomenologie v psychologii.

17. Byl realizován experimentální výzkum komunikace ve trojicích a zpracovány výsledky. Výsledky prokázaly vliv různé výchozí informovanosti na průběh komunikace v trojicích řešících společně zadaný úkol. Výsledky jsou použitelné jako modelová situace pro řešení

některých problémů organizační a řídicí práce.

18. Byl proveden teoretický rozbor vztahu motivačního procesu a motivační struktury a na jeho základě připravena modelová experimentální situace. Dosavadní výsledky práce byly využity v oblasti pracovní motivace a výchovy kádrů a pro oblast tvorby socialistického životního způsobu.

19. Byla vypracována stať "Základní otázky neverbálních projevů v chování člověka" vycházející z teoretického pojetí obecnějšího významu neverbálních projevů jako činitele ovlivňujícího rozvoj kooperace v kolektivu.

20. Byla ověřena česká verze psychologického dotazníku ICL pro zjišťování interpersonální diagnózy. Dále byl ověřen psychologický dotazník FIRO-B a připravena jeho slovenská verze. Dotazník slouží k ověřování interpersonálních vztahů v malých skupinách.

21. V r. 1976 byla dokončena IV. fáze longitudinálního výzkumu zabývajícího se studiem efektu různých výchovných a sociálních podmínek, projevů osobnosti a postojů rodičů v socializaci dítěte v různém věku. Dosavadní výsledky vyústily zatím do dvou odborných statí, které najdou uplatnění hlavně ve výchovné praxi.

22. V rámci využití výpočetní techniky v psychologii byly dosaženy v r. 1976 tyto důležité výsledky:

- a) dokončena implementace programovacího jazyka LISP na počítači IBM 370-ÚTIA podle zahraniční dokumentace.
- b) zjednodušená verze programovacího jazyka LISP byla zavedena rovněž na počítači TRX-1/1001, který je používán v PsÚ ČSAV.
- c) byl vypracován program pro ovládání analogodigitálního převodníku a pro ovládání multiplexoru.
- d) byla vypracována podstatná část programu řízeného experimentu s metodikou Hra 5.

- e) byl připraven manuál pro využití systému statistických programů SPSS na počítači IBM 370 - ÚTIA
- f) byla vypracována koncepce systému pro současné řízení několika psychologických experimentů pomocí počítače. Na základě této koncepce bude navržen systém pro počítač TPA-1/1001.

Výsledek provedení kontroly plnění plánu:

Na začátku r. 1976 se uskutečnila úspěšná oponentní řízení hlavních úkolů VIII-1-6 a VIII-1-10, které PsÚ ČSAV koordinoval v 9. PLP.

V tomto období proběhla rovněž oponentní řízení nových hlavních úkolů SPZV VIII-5-1 a VIII-2-11, které koordinuje PsÚ ČSAV v 6. PLP. Kromě toho má PsÚ v 6. PLP. samostatné téma v hlavním úkolu VIII-6-11. Ve 3. čtvrtletí 1976 došlo k zpřesnění cílů a konkretizaci kontrolovatelných etap ve smyslu závěrů XV. sjezdu KSČ všech úkolů SPZV, na kterých se PsÚ podílí.

V průběhu roku bylo pravidelně sledováno plnění úkolů jednak pomocí podrobně zpracovaného prováděcího plánu ústavu, jednak pomocí nástěnných harmonogramů. Kromě toho byla ve 3. čtvrtletí provedena kontrola plnění úkolů v jednotlivých odděleních a laboratořích a o výsledcích podána písemná zpráva vedoucími příslušných útvarů.

Základní cíle plánu činnosti ústavu na r. 1976 byly splněny. V některých úkolech bylo dosaženo lepších výsledků než stanovil plán, zejména v oblasti vytváření obecné koncepce marxistické psychologie, v základních teoretických a metodologických otázkách, v aplikaci principů marxistické dialektiky v psychologii. Je tomu tak zejména ve výše uvedených pracích člena korespondenta J. Linnarta. Další práce jsou uvedeny v příloze v seznamu publikací.

V několika dílčích tématech došlo v důsledku úpravy cílů a upřesnění obsahu při rozpracování a konkretizaci závěrů XV. sjezdu KSČ v úkolech SPZV k některým změnám v termínech. Tyto změny však neovlivnily zásadně

plnění hlavních úkolů vytyčených pro 6. PLP. V několika případech byly příčiny přesunu při realizaci určité fáze výzkumu na další období v častém přemisťování a reinstalování výzkumné aparatury pro výkyvy v elektrickém nspái v síti (PAU), v nevěsném dokončení aparatur zadáných externě k výrobě (EAU, ZPU) a konečně v nutnosti pověřit určité pracovníky mimořádně vyvstalými úkoly. Jsou i některé potíže spočívající v nedostatku pracovníků a v tom, že někteří jak ukázalo komplexní hodnocení nevyužijí plně všech možností a podmínek k dosahování vysoké vědecké úrovně. Vedení ústavu a vedoucími oddělení učinilo proto potřebná opatření spočívající v důslednější kontrole pracovní činnosti a využití prostředků v oblasti finanční a jiné zainteresovanosti pracovníků na plnění úkolů.

III. Uplatnění výsledků vědecké práce:

V roce 1976 byly vydány dvě publikace J.Linharta ("Činnost a poznávání"- 574 str; "Dialektickomaterialistická metoda v současné psychologii"- 200 str.), které mají zásadní význam pro rozvoj současné československé psychologie a jsou zároveň příspěvkem k světové psychologické vědě. Kromě zásadního teoretického přínosu pro rozvoj oboru (jde o zobecnění původních rozsáhlých výzkumů) jsou důležité pro praxi zejména v oblasti školství a řízení a nacházejí uplatnění při výchově nových psychologů na katedrách psychologie vysokých škol v ČSSR.

Nově zahájenou realizací výsledků dosažených v minulých letech je první fáze přípravy nové vysokoškolské učebnice obecné psychologie, která odstraní silně pociťovaný nedostatek nového důsledně marxisticky pojatého uceleného učebního textu pro výchovu nových psychologů.

Zvláštních úspěchů při uplatnění výsledků v praxi bylo použití metody aktivního sociálního učení (ASU) rozvíjené v PsÚ ČSAV k intenzifikaci a zkvalitnění organizační a řídicí práce u jednotlivců i kolektivů. Metodika ASU byla úspěšně aplikována mimo jiné ve Vzdělávacím středisku při GŘ SPMP v Bratislavě, v Třineckých železárnách VŽSR, n.p.Třinec a dále na mnoha seminářích, kurzech a školeních. Oblasti uplatnění ASU: cyklická výchova vedoucích pracovníků, kurzy, školení a semináře pro podnikové psychology a sociology, výchova studentů a příprava učitelů.

Pro potřeby diagnostické praxe v oblasti pracovní, sociální a klinické psychologie a psychologie sportu, byly připraveny a ověřeny metodiky - psychologické dotazníky ICL a FIRC-V.

Psychologický ústav ČSAV se podstatnou částí podílel na přípravě návrhu koncepce rozvoje pedagogiky a psychologie v ČSSR. Přímý aplikační výstup představuje publikační, překladová, referátová, přednášková a konzultační činnost pracovníků PsÚ ČSAV.

IV. Spolupráce s průmyslem.

Vzhledem ke zvyšujícím se požadavkům na aplikaci poznatků z experimentálních výzkumů ve společenské praxi byla v r.1976 v Psychologickém ústavu připravena v rámci oddělení obecné psychologie podrobná koncepce skupiny aplikované psychologie a rozpracovány aplikační výstupy úkolů SPZV plněné ústavem v obsáhlé studii. Zároveň byl vypracován detailní návrh na zřízení detašovaného pracoviště PaÚ ČSAV v Severočeském kraji, které by usnadnilo výstupy činnosti ústavu do společenské praxe.

Konkrétní uplatnění poznatků z činnosti PaÚ v průmyslu a dalších úsech společenské praxe jsou uvedeny již v části III. této zprávy, zejména se to týká metodiky ASU.

Byla připravena smlouva EGU - VÚE (Výzkumný ústav energetiky), který se stal koordinačním pracovištěm psychologie a sociologie v oblasti energetiky. Plánuje se výměna výsledků, metodické vedení ve vybraných otázkách Psychologickým ústavem ČSAV, účast na metodické a řídicí činnosti tohoto pracoviště a spolupráce při využívání laboratoře a přístrojové techniky.

V rámci spolupráce s výrobními podniky byla vypracována odborná studie o počítači TPA-70 a jeho perifériích pro vznikající výpočetní psychologické centrum oborového podniku Škoda-Plzeň.

Výsledky práce na některých úkolech SPZV byly využity v expertizách pro Institut ministerstva průmyslu a dále pro Výzkumný ústav experimentální životní úrovně v Bratislavě.

Dalšími výstupy do společenské praxe byl podíl PaÚ ČSAV na přípravě programu cyklické přípravy vedoucích pracovníků III. okruhu, konzultační činnost pro Institut průmyslového designu v souvislosti s vybavováním dětských kolektivních zařízení a spolupráce s Institutem pro rozvoj vynálezectví a zlepšovatelství na analýze osobnosti a schopnosti vybraných tvářích pracovníků.

V. Rozbor a zhodnocení zahraničních styků.

A. Spolupráce se zeměmi socialistického společenství.

a₁) V rámci dohody o dvoustranné spolupráci mezi PsÚ ČSAV a Psychol.ústavem AN SSSR byla rozpracována problematika týkající se použití počítačů při řízení a provádění psychol.experimentů během pobytu pracovníků Psychol.ústavu AN SSSR V.Čursinova a V.Krylova v Praze. O výsledcích spolupráce bude referováno na 3.pražské konferenci "Psychologie lidského učení a vývoje" našimi a sovětskými pracovníky.

a₂) Na základě smlouvy o spolupráci mezi PsÚ ČSAV a Ústavem obecné a pedagogické psychologie APN byl uskutečněn experiment na moskevském pracovišti pracovníci PsÚ ČSAV L.Brudovou. Experimenty byly provedeny s cílem určit podmíněnost psychofyziologických parametrů různých úrovní regulace (vegetativních a EEG zařn), reakční doby a úspěšnosti řešení úkolu. Výsledkem několikaleté plodné spolupráce bude sborník "Výzkum myšlení a učení v procesu řešení problému", který je připraven k publikaci v SSSR. Pracovníci PsÚ ČSAV zde budou zastoupeni deseti příspěvky (viz příloha). Tato smlouva, pro rozvoj psychologického výzkumu a plnění úkolu SPZV VIII-5-1 velmi cenná a prospěšná, nemá zakotvení v mezikadematické dohodě (ČSAV a APN). Z toho důvodu jsou potíže při vyčleňování potřebné reciproční kvoty na zajištění plánovaných úkolů.

a₃) Za účelem lepšího využití počítače TPAI/1001 k řízení psychologických experimentů a modelování psychických procesů bylo vysláno několik pracovníků matem.-technického oddělení k výrobci počítače do KFKI v Budapešti.

b) Āl.kor.J.Linhart se zúčastnil v Moskvě dvou zasedání, na kterých se projednávaly otázky mnohostranné spolupráce v oblasti psychologie socialistických zemí. 30.3.-2.4. se konalo zasedání vedoucích představitelů psychologických pracovišť socialistických zemí, na kterém se projednaly otázky vědeckovýzkumné, publikační, informační a organizační činnosti, přípravy specialistů a výchovy vědeckých kádrů. Na zasedání Āl.kor.J. Linhart referoval "O stavu a rozvoji psychologických věd v ČSSR".

Ve dnech 30.11.-3.12. byl delegován jako expert MŠ ČSR na poradu představitelů pedagogicko-psychologických pracovišť socialistických zemí, kde

podal zprávu o perspektivách rozvoje psychologických věd v ČSR. Na poradě bylo jednáno o otázkách spolupráce v oblasti pedagogicko-psychologické se zaměřením na zlepšení pedagogické praxe a dále o společné přípravě a postupu na mezinárodních psychologických kongresech.

Rozsáhlejší zpráva o československé psychologii je připravena do tisku pro sborník redigovaný prof. Smirnovem "O psychologii v socialistických zemích".

c) Spolupráce v rámci RVHP se realizuje na základě participace na třech úkolech:

RVHP I - 23.5 Technika a technologie řízení

RVHP I - 23.7 Sociální, sociálně psychologické a psychologické problémy řízení

RVHP VII - 7 Vědecký a technický výzkum základních směrů bioniky

V r. 1976 byly k uvedeným úkolům připraveny pro mezinárodní poradu RVHP v Bulharsku tyto materiály: Metoda aktivního sociálního učení (ASU); Psychologické problémy rozvoje potřeb a motivace lidského chování; Koope- race a komunikace při společné činnosti.

e) Podle dohody o spolupráci mezi Lomonosovou a Karlovou univerzitou došlo k výměně odborníků na níž se podíleli i naši pracovníci. Doc. J. Jancoušek přednesl na MGU cyklus přednášek o psychologických problémech sociální komunikace. Psychologický ústav ČSAV participoval na zajištění programu sovětských odborníků z MGU aj. zařízení MŠ. Organizoval seminář s prof. O.K. Tichonirovem na téma "Umělý intelekt a teoretické problémy psychologie aj.

B. Styky s nesocialistickými státy.

V rámci dohody ČSAV a National Academy of Sciences USA se uskutečnil půlroční pobyt s. Vohníka, vedoucího mat.-technického oddělení, který skončil v březnu 1977. Pobyt byl zaměřen na studium modelování lidského učení a řešení problému z hlediska zpracování informací na počítači.

V rámci tohoto studijního pobytu se teoreticky i prakticky seznamoval s výsledky modelování přirozeného intelektu na počítači. Jmenovitě stu-

deval programovací systémy orientované na zpracování numerické informace, které představují východisko pro konstrukci programů-modelů řešení problému učení. Dále se orientoval na využití produkčních systémů pro modelování psychických procesů. Získal dokumentaci pro základní software vyvíjený pro potřeby výzkumu umělého intelektu za účelem implantovat podobné systémy v PaÚ ČSAV.

C. Mezinárodní vládní organizace. -

D. Mezinárodní nevládní organizace.

a) Dr. J. Kotásková pracovala jako členka výkonného výboru Mezinárodní společnosti pro výzkum vývoje chování (ISSBD).

b) -

c) Věd. a odb. pracovníci ústavu jsou členy Čsl. psychologické společnosti, která je začleněna do Mezinárodní unie vědecké psychologie (IUPS).

d) Individuální členství beze změn.

E. Vědecká setkání (kongresy, konference v zahraničí).

a) Vedoucí čsl. delegace na XXI. mezinárodním psychologickém kongresu (Paříž, červenec 1977) byl čl. kor. J. Linhart, který se také zúčastnil zasedání Mezinárodní unie vědecké psychologie (IUPS) jako delegát Čsl. psychologické společnosti. Na kongresu se S. Vohníkem přednesl referát "Vytváření modelu psychických procesů a umělá inteligence". Na základě koordinovaného postupu socialistických zemí se podařilo dosáhnout toho, že první místopředsedou IUPS byl zvolen předseda Sovětské psychologické společnosti čl. kor. B. Lomov.

b) Na sympoziu "Psychologie der Lerntätigkeit" (NDR, Berlín 8.-13.3.76) přednesl čl. kor. J. Linhart referát "Aktivní individuální a sociální učení" (spoluautor C. Lukevský).

c) Konference "Hodnotové systémy spojené s prací", organizovaná Institutem Organizacji i Kierowania PAN se účastnil V. Fejša.

F. Vědecká setkání se zahraniční účastí v ČSSR.

- se v r. 1976 nekonala.

V rámci plánovité a cílevědomé kádrové práce ústavu byl vypracován "Program kádrové a personální práce na období 6. PLP. na léta 1976-1980", v němž se předpokládá, podstatné zvýšení počtu členů strany a prohloubení jejich politického vzdělání příslušných formami politické výchovy.

Komplexní péče o pracující je zajišťována platnou kollektivní smlouvou připravenou a uzavřenou v r. 1976, Plánem aktivity ZV ROH na příslušné období a Plánem činnosti ZO ROH do IX. věvodborového sjezdu. Plánem a účelnou realizací přijatých opatření znesnadňují komplikace vznikající z provizorního umístění ústavu na několika místech v Praze. Mimoto není dosud schválen ČSAV komplexní program péče o pracující. Politicko-ideová výchova řádných aspirantů a pracovníků ve studijních pobytech je zajišťována v rámci politického školení SSM, ROH a večerní školy při OV KSČ (1 kandidát strany). Důležitým prostředkem výchovy a zvyšování politické a odborné kvalifikace pracovníků ve vědecké výchově jsou pravidelné aspirantské semináře zajišťované vedením ústavu.

Pracovníci přijatí na řádnou aspiranturu jsou většinou již v jejím průběhu zařazováni na funkční místa a dosud většina zůstala po dokončení aspirantury v ústavu. V r. 1976 nikdo v ústavu nedokončil řádnou aspiranturu nebo vědeckou přípravu. Oddělení výchovy ČSAV vychází ústavu při řešení problémů v oblasti výchovy větví a přiděluje ústavu kvóty na řádné aspirantury a studijní pobyty podle potřeb ústavu.

Při komplexním hodnocení bylo uloženo všem vědeckým a odborným pracovníkům dále zvyšovat kvalifikaci v rámci politického vzdělávání, které je organizováno ZO KSČ, ZO ROH a ZO SSM. Všichni členové strany a dva další pracovníci, kromě ředitele ústavu, který je lektorem OV KSČ, byli zařazeni jako posluchači večerní školy při

OV KSČ.

Základní formou výchovy pracovníků je vědecká výchova, cyklická příprava vědeckých pracovníků a kádrových rezerv, stranické školení a stále na psychologických pracovištích v zahraničí, zejména v SSSR. Z plánované počty pracovníků, kteří mají být přijati do různých forem vědecké výchovy bylo v r. 1976 přijato 9 řádných aspirantů a 2 pracovníci do vědecké přípravy při plnění plánovaných úkolů.

Ke zvyšování odborné úrovně pracovníků ústavu přispívají velkou měrou pravidelné odborné konzultace a ústavní semináře, které jsou zajišťovány pracovníky ústavu a vybranými externími odborníky z ČSSR i ze zahraničí, zejména ze socialistických zemí. Další formou jsou celodenní monotematické semináře teoretického a metodologického zaměření. K rozšíření okruhu odborných znalostí přispívá vysílání odborných a vědeckých pracovníků na vybrané vědecké akce (konference, symposia apod.), jakož i jejich podíl na přípravě akcí (konference, sympozia apod.), pořádaných PaÚ ČSAV.

Speciální formou odborné výchovy jsou dlouhodobé stáže na vědeckých pracovištích v zahraničí, v r. 1976 se uskutečnily stáže v SSSR, kde máme dlouhodobé dohody o spolupráci s AN a APN a dále v USA, kde byla studována problematika využití výpočetní techniky v psychologii. V roce 1976 byly vypracovány a obhájeny v PaÚ ČSAV diplomové práce externích aspirantů PhDr. ing. Neumanna "K problematice osobnosti pubescentního delinkventa" a ing. Perlakého "Vybrané problémy zvyšování socioekonomické efektivity pracovních skupin socialistických organizací". Obě práce byly velmi vysoce oceněny a navrženy k publikaci.

VII. Kulturně-politická, ediční a vědecko-popularizační činnost

Ediční činnost PaÚ ČSAV spočívá jednak ve vykonávání funkcí v redakčních radách různých odborných časopisů a ediční komise vědeckého kolegia pedagogiky a psychologie ČSAV, jednak ve vydávání pravidelného Bulletinu PaÚ ČSAV a v organizačním zajištění přípravy vybraných našich i zahraničních odborných publikací a sborníků k vydání (případně jejich překladu). Ředitel PaÚ ČSAV je vedoucím redaktorem časopisu Československá psychologie, další pracovník ústavu je výkonným redaktorem tohoto časopisu a dva jsou členy redakční rady.

Další pracovníci ústavu jsou členy redakční rady časopisu Psychologie v ekonomické praxi a bulletinu Psychodiagnostika v socialistických zemích. Sborníky, na jejichž obsahu a vydání se PaÚ ČSAV podílí, jsou uvedeny v předchozích bodech této zprávy.

Z hlavních kulturně-politických akcí, pořádaných Psychologickým ústavem v r.1976 uvádíme zejména slavnostní večer k výročí VŘSR, spojený s ustavením pobočky SČSP, předvolební schůzi spojenou s besedou k volebnímu programu hl.m.Prahy, a níž pracovníky seznámil pozvaný lektor z prezidia ČSAV a dále kolektivní návštěvu pracovníků ústavu na výstavě "Socialistická Praha". Některé další akce v souvislosti s přípravou a průběhem voleb uvádíme v bodě VIII. této zprávy.

Popularizace výsledků vědecké činnosti ve sdělovacích prostředcích se v roce 1976 týkaly dva články v časopisu Tvorba. (Viz seznam literatury v příloze zprávy.)

Závažnou popularizační činností byla lektorská činnost v rámci spolupráce se Socialistickou akademií, zahrnující přednášky pro různé instituce mající zájem o využití psychologických poznatků v praxi nebo v dalším vzdělávání.

Významnou měrou přispěli někteří pracovníci PsÚ k uspořádání a průběhu celostátního semináře o ideologických otázkách v psychologii, který organizovala v listopadu 1977 sekce psychologie ÚVX ČÚV Socialistické akademie na podnět vědeckého kolegia pedagogiky a psychologie ČSAV. Zároveň předali písemný materiál k publikování ve sborníku, určený pro širokou oblast pracovníků.

VIII. - IX. Výsledky činnosti pracoviště v rozvoji iniciativy pracujících a plnění racionalizačních úkolů.

Rozvoj iniciativy v Psychologickém ústavu ČSAV v roce 1976 byl zaměřen především na plnění úkolů SPZV a na uplatnění závěrů XV. sjezdu KSČ v celé činnosti ústavu.

Pracovní iniciativy byla vzhledem k nepříznivé dislokaci ústavu, změnám v prostorovém umístění dvou oddělení ústavu a stavbě-ním úpravám na pracovišti v Parkyňově ul., k nimž došlo v r. 1976, zaměřena na dobrovolnou brigádní činnost při stěhování a úpravě pracovních prostorů tak, aby nebyl narušen chod ústavu, zejména vědecko-výzkumná činnost. Pracovníci ústavu se podíleli dále na organizační přípravě různých akcí pořádaných Psychologickým ústavem ČSAV.

Na úspory materiálu, energie a racionalizaci práce je zaměřena brigáda socialistické práce společná PsÚ ČSAV a PÚ JAK ČSAV. Tento kolektiv na počest XV. sjezdu KSČ odpracoval pracovní směnu o volné sobotě bez náhrady mzdy. Jednomu členu kolektivu byl udělen čestný odznak vlády ČSR a ÚRO za mimořádné úspěchy dosažené v socialistické soutěži. Mimo to byla zřízena v PsÚ racionalizační komise, která se kromě uvedených úspor zabývá rovněž racionálním využíváním pracovní doby, rozdělením počítačového času na jednotlivé výzkumy apod.

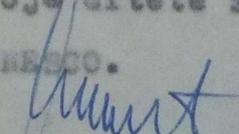
Ke zvýšení úrovně politicko-organizační práce přispělo uzavření kolektivní smlouvy mezi vedením PsÚ ČSAV a ROH, která upravuje spolupráci nejen odborů a vedení ústavu, ale i účast všech pracovníků na konkretizaci plánovaných úkolů. Kolektivní smlouva též obsahuje upřesnění kritérií hodnocení práce a náměty pro konkrétní zaměření iniciativy. Smlouva zajišťuje zlepšení organizační a komunikační sítě ústavu tak, že se prohlubuje informovanost a znalosti pracujících.

cích o stavu plnění plánovaných úkolů a popularizují se výsledky vědeckovýzkumné činnosti. Zlepšilo se předání připomínek a námětů pracovníků z výrobních podniků do vedení ústavu. Bylo zavedeno pravidelné půlroční hodnocení vzorových pracovníků, což přispívá ke stimulaci iniciativy pracovníků. V roce 1976 bylo navrženo k ocenění pět pracovníků PaÚ.

Iniciativa pracovníků se odrážela mimo jiné v pořádání besed s pozvanými odborníky (k závěrům XV. sjezdu, k mezinárodním vztahům ap.), a dále v předvolebních aktivitách. Uskutečnila se předvolební schůze na níž vystoupil lektor na téma volební program hl. města Prahy na příští období, uskutečnilo se setkání zástupců PaÚ ČSAV s poslanci ČMÚ Praha 1, dále zajistil přednáška pro mladé poslance, na úsecích ROH v PaÚ proběhly diskuse k volebním programům obvodů, kde pracovníci bydlí.

Z hlavních výsledků iniciativy uvádíme:

- vypracování rozšířených textů "Principy obecné psychologie" (viz bod II).
- přeložení skript "Psychologické praktikum" A.M. Leončev a J.B. Gipperrejtterové, cenných pro výuku mladých psychologů.
- vypracování plánu Realizačních opatření vyplývajících ze závěrů XV. sjezdu KSČ.
- vypracování koncepce skupiny aplikované psychologie a návrhu na detašovaného pracoviště.
- vypracování kolektivní smlouvy mezi vedením PaÚ ČSAV a ROH.
- ustavení společného centra pro výzkum vývoje dítěte s PÚ JAK ČSAV, které se zaměřuje na zapojení do RVHP a UNESCO.

člen korespondent J. LINHART,
ředitel PaÚ ČSAV

I. Knihy a učební texty

- LINHART, J.: Činnost a poznávání. Praha, Academia 1976 574s.
- LINHART, J.: - KODÝM, M. - KOTÁSKOVÁ, J.: Mravní vývoj dítěte v socialismu. Praha, Academia.
- LINHART, J.: Dialektickomaterialistická metoda v současné psychologii. Úvod do obecné a vývojové psychologie. Praha, SPN 1976.
Skripta UK.
- LINHART, J.: Principy obecné psychologie. Teze k (připravované) učebnici Základy obecné psychologie. Praha, PsÚ ČSAV. Rozan.
- LINHART, J.: Obecné otázky psychologie. Praha, SPN /v tisku/.
Skripta UK.

II. Studie a odborné stati

- BOKROVÁ, V.: Ontogenetický vývoj člověka. - Kapitola v učebnici "Psychologie a pedagogika dítěte", SZdN, v tisku.
- BOKROVÁ, V.: Organizace činnosti dítěte jako základní prostředek výchovy. - Dětská hra a její vývoj. - Zásady motivace řízení her v dětském kolektivu. Jde o kapitoly v publikaci "Metodiky výchovného zaměstnání dětí", nakl. Osveta, Martin, v tisku.
- BOKROVÁ, V.: B. Weiner: Cognitive views of human motivation - recenze, Čs. psychologie č. 4, 1976, str. 361-362.
- FRENCL, M.; LINHART, J.; LUKAVSKÝ, C; REJTHAR, S.: Výsledky experimentálního předvýzkumu metodou ZPI-3. Čs. psychol., 1976, 4, s. 306-318.
- FRENCL, M.; REJTHAR, S.; ZAK, I: ZPU v simultánním řešení úloh /40 stran/
- HRUBÝ, J. - YOHNÍK, S. - LINHART, J.: Systém GAMAC při automatickém řízení psychologických experimentů /v tisku/.
- JANOUŠEK, J., ŠÍPEK, J.: Funkce neverbálních a verbálních projevů při předmětné a sociální zaměřenosti úkolové činnosti, Čs. psychologie, v tisku.
- JANOUŠEK, J., HELUS, Z.: Problémy rozvoje vědy a úkoly sociální psychologie v plánu vědeckého výzkumu - správa o semináři SPV, Čs. psychologie, v tisku.

- JANOUŠEK, J., VELEHRADSKÝ, A.: Sociálně psychologické otázky vědeckotechnického rozvoje, Psychologie v ekonomické praxi, č. 2-3, 1976.
- KOTÁSKOVÁ, J.: Psychologické aspekty vývoje dětí a mládeže a jejich vztah k druhé přírodě. Čs. hračka, 1, 1976.
- KOTÁSKOVÁ, J.: Vývoj osobnosti a možnosti výzkumu v této oblasti. Čs. psychologie, 3, 1976.
- KOTÁSKOVÁ, J.: Variance a význam sociálního působení na dítě v předškolním věku. Čs. psychologie, 3, 1976.
- KOTÁSKOVÁ, J.: Mění se vliv na význam některých podnětů pro dítě v průběhu socializace. Psychol. a patopsychol. dítěte, 5, 1976.
- KOTÁSKOVÁ, J.: Reinforcement Value in the Learning of Young Children. In: Proceedings of the 2nd Prague Conference on Human Learning and Problem Solving, Prague 1976.
- KOŽENÝ, J., GANICKÝ, P.: Dotazník interpersonální diagnózy ICL: I. Psychometrické parametry, Čs. psychologie, č. 2, 1976.
- KOŽENÝ, J., GANICKÝ, P.: Dotazník interpersonální diagnózy ICL: II. Ověření teoretického modelu, Čs. psychologie, č. 6, 1976.
- KOŽENÝ, J., BALCAR, K.: Slova a číselky II., Čs. psychologie, č. 3, 1976.
- KOŽENÝ, J., HARRIS: A primer of multivariate statistics, Academic Press, 1975, Čs. psychologie, č. 4, 1976.
- KOŽENÝ, J., GANICKÝ, P.: Dotazník ICL: Příručka k administraci a vyhodnocování, Psychodiagnostica n.p., Bratislava 1976.
- KLÍMA, I., LINHART, J.; LUKAVSKÝ, C.: Explorační aktivační učení /20 stran/.
- LINHART, J.: Činnost a základní mechanismy její regulace. Praha, PeU ČSAV 1976. 18 s., 3 obr. - Dejatelnost i osvojnyje mechanismy jeje reguljacji. Praha, Bulletin PeU ČSAV č. 8., 1976. 24 s., 3 obr.
- LINHART, J.: Dialektika lidské činnosti a kategorie odrazu. Praha, PeU ČSAV 1976. 35 s., 12 obr.
- LINHART, J.: Chápání významu a vytváření představy. Čs. psychol., 20, 1976, 4, s. 281-297.

- LINHART, J.: Návrh koncepce rozvoje psychologie v ČSSR. Materiál pro UV KSČ. Praha, PsÚ ČSAV 1976. 47 s. Rozmn.
- LINHART, J.: Teoretické a metodologické otázky rozvoje obecné psychologie v ČSSR. Čs. psychol., 20, 1976, 1, 1 - 13.
- LINHART, J.: XV. sjezd a úkoly československé psychologie. Čs. Psychol., 20, 1976, 5, 383-392.
- LINHART, J.: Činnost a základní mechanismy její regulace. Čs. psychol., 20, 1976, 5, 393-404.
- LINHART, J.: Českoslovenští psychologové v přípravě na XV. sjezd KSČ. Čs. psychol., 20, 1976, 2, 93-95.
- LINHART, J. - TRÍSKA, K.: Příspěvek k otázce časových charakteristik útlumu v motorických odpovědích. Čs. Psychol., 20, 1976, 1, 14-28.
- LINHART, J. - NOVÁK, V.: Odřez ve fyzice, biologii a psychologii a jeho kybernetické aspekty z hlediska dialektického materialismu. Praha, PsÚ ČSAV 1976. 51 s., 9 obr. Rozmn. -
Otražení ve fyzice, biologii i psychologii i jeho kybernetické aspekty s točki zrenija dialektičeskogo materialisma. Praha, PsÚ ČSAV 1976. 63 s., 9 obr. Rozmn.
- LINHART, J.: Světonázorová výchova a marxistická psychologie. Čs. Psychol., 20, 1976, 6 (v ~~tisku~~). 479 - 484.
- LINHART, J.: Socialistická výchovně vzdělávací soustava a zkvalitňování rozumového vývoje dětí i mládeže. Čs. Psychol. /v tisku/.
- LINHART, J.: 1) Chápání významu a vytváření představy.
2) Nové poznatky v psychologii činnosti, poznávání, a učení.
Rusky. Čs. - sovět. sborník /ed. V.V. Davydov) Moskva, APN SSSR (v tisku).
- LINHART, J. - KRYGOV, V., - ČERNOUŠEK, M: Předběžné sdělení o experimentálním výzkumu "ZPU" - aktivní operátor". Čs. Psychol., /v tisku/.
- LINHART, J.: 1) Psychologické otázky modernizace socialistické školy.
2) O povaze činnosti a učení.
3) Dialektika kognitivního vývoje.
4) Řešení problému a heuristické metody.
5) Tvořivé myšlení a kreativita.
Praha, Sborník HORIZONT /v tisku/.

- LINHART, J.: Úrovně psychické regulace činnosti. Sborník Psychologica FF UK, roč. 14. /v tisku/.
- LINHART, J.: Sennatel'naja dejatel'nost' i procesy samoorganizacii. Vopr. Filos. /v tisku/.
- LINHART, J.: Dejatel'nost', psichičeskoje ostraženije i genesis značenija. Vopr. Filos. /v tisku/.
- LINHART, J.: Percepční složky ve strategiích při hře DOMINO. - Perceptual Components in the Strategies at the DOMINO - game. J. Exp. Psychol. /v tisku/.
- LINHART, J.: Vědy o člověku v systému věd. In: ANAN'JEV - LINHART - KOVÁČ: Psychológia ako veda o človeku (sborník) /v tisku/.
- FEJŠA V., 1 Výzkum procesu myšlení metodikou DH 1-9 /20 stran/.
- NOVÁK, V. - LINHART, J.: Dialektika kategorie odrazu ve fyzice, biologii a psychologii. Filos. časopis. 24, 1976, 3, 369-399.
- HOLDÁN, E. - HRUDOVÁ, L.: Psychofyziologické základy ZPU /15 stran/.
- ŠÍPEK, J.: K analýze skupinových problémových situací, Čs. psychologie, 1976, 2, s. 122-128.
- ŠÍPEK, J.; JANOUŠEK, J.: Funkce neverbálních a verbálních projevů při předmětné a sociální zaměřenosti okolové činnosti. Čs. psychologie, v tisku.
- ŠÍPEK, J.: Akce v životě a na jevišti, Estetika, v tisku.
- ŠPAČEK, M. - MAVRĚNEK, T. - BOHDANECKÝ, Z. - RADIL-WEISS, T. - LINHART, J.: Kvantitativní analýza strategií řešení vizuálních problémů. Activitas nervosa superior /v tisku/.

III. Popularizace, recenze /výběr/

- JANOŮŠEK, J., LURIJA, A.R.: Ob istoričeském razvitii poznavatelných processov - recenze, Čs. psychologie 1976, č. 4, s. 362-363.
- JANOŮŠEK, J.: Překlad a předmluva ke knize A.R. Lurija, O historickém vývoji poznávacích procesů. Academia Praha 1976.
- JANOŮŠEK, J.: Doslov ke knize L. S. Vygotskij, Vývoj vyšších psychických funkcí, Praha, SPN 1976.
- JANOŮŠEK, J.: Vedení překladu a předmluva ke knize H. Hiebsch, M. Vorweg, Úvod do marxistické sociální psychologie, Praha, SPN 1976.
- LINHART, J.: Anketa vědců - laureátů Státní ceny Klementa Gottwalda "O možnostech a pokroku vědy". Tvorba, 1976, 16, s. 13.
- LINHART, J.: Úkoly naší psychologie po XV. sjezdu KSČ. Tvorba, 1976, 43, s. 13.
- LINHART, J.: Dialektický materialismus a psychologie. In: Přírodní vědy a světový páhor (Sborník). Praha, Socialistická akademie (v tisku).
- LINHART, J. - ŽUNA, M.: Kritická analýza pozitivismu v psychologii. Zpráva.
- LINHART, J.: Předmluva a posudek knihy MADSEN: Moderní teorie motivace. Praha, Academia /v tisku/.
- LINHART, J.: Předmluva k českému vydání knihy SCHMIDT, H.D.: Obecná vývojová psychologie. Praha, Academia /v tisku/.
- LUKAVSKÝ, C.: posudek práce - Leontjev: Dějatelnost. Soznanije. Ličnost. (pro nakladatelství Svoboda + ediční námět na totéž)
- LUKAVSKÝ, C.: Recenzní posudek několika prací J. Piageta pro SPN (+ ediční námět na výběr z Piagetových spisů, červen 1976).
- SLAMĚNÍK, I.: Redakce překladu knihy Leontjev, Gippenrejtterová "Praktikum po psychologii" a odevzdání k recenzi.

IV. Přednášky a účast na konferencích

- LINHART, J.: Drupp činnosti a jejich regulace. Předneseno na konferenci Teoretické otázky psychologie práce a psychická regulace pracovní činnosti. Praha, 4. - 5.2. 1976.

- LINHART, J.: Sovremennoje sostojanije i perspektivy razvitiije psichologii v ČSSR. Porada expertů socialistických zemí, Moskva, 24. 3. - 6. 4. 1976.
- LINHART, J. - LUKAVSKÝ, C.: Das aktive individuelle und soziale Lernen. Vědecké symposium Psychologie der Lerntätigkeit. Berlin 8. -- 14. 3. 1976. Sborník symposia /v tisku/.
- LINHART, J.: Dialektika lidské činnosti a kategorie odrazu. Celostátní seminář k úkolu VIII-5-1 SPZV. Praha, DVF ČSAV LANNA 24.5.1976. Praha, PsÚ ČSAV, 32s. Rozmn.
- LINHART, J.: Odraz činnosti a poznávání. Praha, Filoz. společnost 24.5.1976.
- LINHART, J. - VOHNÍK, S.: Modelling of psychological processes and the artificial intellect. Paříž, mezinárodní psychologický kongres 18. - 25. 7. 1976.
- LINHART, J. - ČEPELÁK, J.: Další rozvoj čs. psychologie z hlediska XV. sjezdu KSČ. Olomouc, Psychologické dny 8.-10.9.1976.
- LINHART, J. - LUKAVSKÝ, C. - PEJŠA, V. - ŠAMĚNÍK? I.: Souborná zpráva o výsledcích SPZV. Olomouc, Psychologické dny 8.-10.9.1976.
- LINHART, J. - Lukavský, C. - KLÍMA, I.: Percepční informační komponenty exploračně aktivního učení. Olomouc, Psychologické dny 8.-10.9.1976.
- LINHART, J.: Teoretické a metodologické otázky rozvoje obecné psychologie v ČSSR. Třinec, Kongres čs. psychologů 4.-7.9.1976.
- LINHART, J.: Dialektický materialismus jako metodologický základ vědeckého poznání v psychologii. Referát přednesený na rozšířeném zasedání vědeckého kolegia pedagogiky a psychologie 27.10.1976.
- LINHART, J.: Dialektický materialismus jako základ vědeckého poznání v psychologii. Praha, Socialistická akademie 25.11.1976. 40 s. Rozmn.
- LINHART, J.: Sovremennoje sostojanije i zadači češskoj psichologii. Moskva, Konference expertů socialistických zemí 29.11. - 3.12.1976.
- LUKAVSKÝ, C.: Kritická analýza některých východisek teorie výkonové motivace (referát na celostátním symposiu o pracovní motivaci v Brně, květen 1976)
- REJTHAR, S., SMOLKOVÁ, J.: Principy DZ ZPI a seznámení s projektem ověřovacího výzkumu". (ref. pro Psych.dny v Olomouci 1976)
- ROLDÁN, R.: "Psychofyzilogické aspekty chování a činnosti prostřednictvím teorie odrazu. Teoretický přístup" (referát na semináři v LANNĚ, květen 1976).